

РАДАМ

Газета Верховної Ради України

№ 224 (974) • П'ятниця, 25 листопада 1994 року • Ціна договірна

Зустрічі на Тернопільщині

Вібулася одноденна робоча поїздка Голови Верховної Ради України Олександра Мороза у Тернопільську область, край, що насичений і політичними, і реальними суверенітетами. Тож неслучайно було Голові Верховної Ради зустрітись з тернопільцями. А зустріч відбулася того дня чимало. Олександр Мороз побував в одній з країн агрофінансової області — підволочиській «Ниві», поговорив з керівниками агропромис-

лового сектора Підволочиського району, вів розмову про проект нового закону про владу з головами сільських Рад, в обласній Раді зустрівся з шото привою з головами райвиконкомів.

Насичені, цікаві зустрічі відбулися також на Тернопільському комбайновому заводі, у

приватному підприємстві «Граніт», аграрнійській дивізії Прикарпатського військового округу. Та, за висловом Олександра Олександровича, найбільше його враило перебування на Тернопільському виробничому об'єднанні «Текстерно». На площі біляше авіаційні гектарів стоїли ткацькі, пра-

дальні верстати — і жодної людини біля них. Неврахови. У ході численних розмов з робітниками, селянами, інтелігентами, науковцями, інтелігенцією у центрі стояло основне питання: як вивести з кризи нашу економіку. Але не обійшлося і без політичних дискусій. У «Ниві», наприклад, колиш-

ній заступник представника Президента в області Борис Діденко скандував: «Народ — з Кучмою!» На це Олександр Олександрович спокійно відповів:

«Я теж з Кучмою. А отже, з народом».

У ході зустрічей Голова Верховної Ради обійняв тернопільчанин у міру своїх сил і можливостей і хотів зробити для поліпшення життя людей.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Продюковано в номер

Вчені — за нафтотермінал

На засіданні ради Спільних наукових та інженерних об'єднань України, яке відбулося у Києві, не було аргументів проти спорудження нового нафтогазового терміналу поблизу порту (Наденний (Одеса). Були аргументи тільки «за». Це, а першу чергу, економічні чинники — такі, як альтернативне джерело поставлення нафти (сплодотворі Україна в основному одержує нафту з Росії), екологічні (спорудження терміналу вчені назвали чинником, який відтворює екологічну розбалансованість нашої країни, закриття існуючого терміналу) та інші. Було достатньо критично розглянуто проект, отримано звітні відповіді від проєктувальників на заперечені запитання. Представники 12 наукових товариств дійшли однозначного висновку: термінал негайно треба будувати. Детальніше про аргументи науковців читайте в наближених номерах «Голосу України».

Потрібні широкимасштабні операції

Вібулося засідання Координаційного комітету боротьби з корупцією і організаційно злочинною при Президентові України під головуванням першого віце-прем'єра міністра Гаври Матчука. На ньому було розглянуто питання вдосконалення діяльності Координаційного комітету, створення Миколаївського науково-дослідного центру при ньому, проаналізовано від виконання Указу Президента Леоніда Кучми від 21 липня 1994 року «Про невідкладні заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю».

З метою одержання кримінологічних обставин у містах і селах України, посилення особистої безпеки громадян, окрім проведення повсякденних планових оперативно-слідчих та профілактичних заходів із залученням всіх наявних сил і засобів, передбачається провести додаткові широкимасштабні операції по зупинченню кримінально-злочинних елементів, насамперед озброєних угруповань, а також посилити жорсткий контроль за своєчасним і повним виконанням рішень та доручень Координаційного комітету.

Монополіст здає позиції

Далеко не всі сільськогосподарські товаровиробники поділяють думку першого віце-прем'єра з питань економічної реформи Віктора Пашеняна, будучи монополістичної структури реформи, формуючи нові ціни на сировинному ринку. Там часом на колітті Миколаївського саванася, що чимало фактів підтверджують аналізи і прогнози першого віце-прем'єра.

Київський м'ясокомбінат, скажімо, неогрунтовано підняв вартість сировинної ковбаси до 1 мільйона 300 тисяч карбованців за кілограм. Але схоже на те, що венітаторська комбінат насамперед м'ясокомбінат знижувати ціну. Принаймні, підняли прийнятні рішення на зазначені на 10 відсотків вартості на ринку ковбаси, яка також виявилася пошуким не по кишені.

Таланчук пішов. Лубченко повертається

Народний суд Радницького району міста Києва під головуванням судді Ірини Саврицької позовав Юрія Лубченка на роботу в редакції газети «Освіта», де він працював на посаді головного редактора, і зобов'язав Мінюстиату сплатити журналісту гроші за виконаний прогнл, який тривав майже два роки.

Протягом цього часу незалежно звільнений попереднім керівництвом Мінюстиату редактор добивався правди. І ось нарешті поставлено останню крапку в цій ганяній історії. Рішенням суду, як відомо, набраве чинності через десять днів після його винесення. Якщо його ознаку не будуть порушувати й оскаржувати в керівних кабінетах Мінюстиату, як до вже неодноразово траплялося. А з тим так з'явився новий міністр — Михайло Журавський, якому із незалежною спираючимся редактором, очевидно, нічого дістати.

Отже, Таланчук, давній міністр освіти, пішов, а Лубченко повертається? Через кілька днів — поспостимо.

ДЕРЖАВНИЙ ВІЗИТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ДО США

Вашингтон, 23 листопада. (Микола Мастоу—Українське). Президент Леонід Кучма, який перебуває в державному візиті у Сполучених Штатах, протягом другого дня перебування у столиці США відвідав Аргентинське кладовище, взяв участь в офіційній зустрічі біля Білого дому, провів переговори з Біллом Клінтоном, зустрівся з представниками преси, був присутній при підписанні ряду важливих міждержавних документів, мав зустріч на прес-конференції, а також під час обіду, давши від імені Президента США на честь високого українського гостя.

Відвірено і широку було бесіда Президента Л.Кучми з однією із лідерів республіканської партії сенатором М.Маккеємлом.

У Кладовищі, на думку політичних спостерігачів і журналістів, стала церемонія підписання пакета важливих українсько-американських документів, після якої відбулася спільна прес-конференція Президента України Л.Кучми та Президента США Б.Клінтона.

Головним пунктом документів є Хартия про партнерство, дружбу і співробітництво, а також Угода про співробітництво в галузі космосу. Крім того, підписано ряд аналогічних документів на рівні міністерств і відомств двох країн.

Президент Л.Кучма у своєму виступі наголосив, що в ході проведення переговорів відбулося просування до справді демократичного партнерства із Сполученими Штатами.

Підписані угоди передбачають розширення масштабу співробітництва в політичній, економічній, гуманітарній та інших сферах, що й було головною метою переговорів під час нинішнього державного візиту.

Відповідаючи на запитання про майбутнє в розвитку взаємин між двома країнами, Білл Клінтон наголосив: незважаючи на різке скорочення бюджетних витрат у наступні роки, Україну залишатиметься на четвертій місці у списку країн—одержувачів американської допомоги.

Президент Л.Кучма запросив Президента США Б.Клінтона відвідати з державним візитом Україну.

Разом з адвокатом легше бути «паном»

Мабуть, навіть той, хто має про Феміду тільки абстрактне уявлення, знає: з цією сувородо дією краще зустрітись на парі з досвідченим адвокатом: будувати, який характер цієї зустрічі — кримінальний чи популярний ініціативний. Від адвоката, його професійної строгості й інтелекту найкраще захищати. — Чи ти «пан чи пропан». Недаремно на Заході, а тепер і в нас адвокатський факт належить до найпрестижніших — і в моральному, і в матеріальному контекстах. Це, між іншим, «сфери» уже на першому курсі правничо-студентів: овіти романтикою з радянських детективів професії слідчого приблизно й їх люди менше, ніж кілька викладачів току. Оані із знайомих прокурорів назвали це доводом останнього дня, злочинців за що відразу й одержав «підприємству» від співрозмовника: адвоката: це добра ознака для нашого правця: нарешті вони набуває цивілізованих рис і змінити профіль. — з права нападу на право захисту людини.

У київській приватній адвокатській фірмі № 1 (представник Сергій Островський) також вважають, що представники державного провадчого цесу відіграють найбільш роль в утвердженні приватних прав в житті суспільства. За цим не гола декларация, а щоденна робота з правового «підпису»: консультації громадян, фірм та організацій, представництво їхніх інтересів у суді — цивільних і кримінальних процесів. Останнім часом особливо багато справ пов'язано з арбтражними судами. Одне слово, послуги, про які адвокати радницької школи вирішили мали лише туманне теоретичне уявлення. А якщо хоча захирати, що адвокат — людина не біди і навіть у скрутну має «до буди масел, які не пригнічують власних нервових клітин»: є досить адвокатів не лише з інтелектом, а й із совістю: в убогих вони не вярнуть останній шмат хліба.

Людіслав КОХАНЕЦЬ.
Фотосерія КОВАЛЬЧУКА.

СЬОГОДНІ можна чимало почути й прочитати про аграрну та земельну реформу. Кожен бачить, що ці реформи, як і будь-які інші, Містяться цілком пристойно. На початок 1994 року реформовано 8,2 тисячі колгоспів, або 87,5 відсотка їх загальної кількості. З них майже половина (4,4 тисячі) господарств, 31 відсоток їх. На базі реформованих колгоспів створено 3,9 тисячі колективних сільськогосподарських підприємств з правом власності кожного його члена на свою частку майна (так, а також і на частку селян і кооперативів, 148 акціонерних товариств. Щодо року переобліку майже повне реформування всіх колгоспів у державні сільські товариства значно пізніше: реформовано 11,8 тисячі господарств до загальної їх кількості. Переважно вони набули статусу колективного сільськогосподарського підприємства. Поглиблюється розвиток селянських (фермерських) господарств. Їх кількість в 1 липня 94, становила 30,9 тисяч проти 1993 року на 3158 господарств більше. У користуванні фермерів 637 тисяч гектарів сільськогосподарських угідь. Значимі також особні господарства населення, які обробляють майже 3,5 мільйона гектарів землі, або 12,4 відсотка. Розпочато реформування переробних і обслуговувальних підприємств та організацій, щорічно реформовано 10,7 тисячі підприємств та організацій, що становить 90 відсотків їх загальної кількості. На їх основі формуються акціонерні товариства відгортного типу.

Отже, зрушення є. Та очевидно й те, що чим далі сільське господарство просувається до ринку, тим гострішим стають продовольчі проблеми, а забезпечення населення продуктами харчування гірше. Сільське господарство недержавно і залишається витратним. Біологічний потенціал використовується в цілому на 40–40 відсоток. Якісні показники врожайності і продуктивності рослинництва та тваринництва нижчі за їхні генетичні можливості на 40–60 відсотків. На 64 гектара орної землі на душу населення, що є найвищим показником серед європейських країн, населення України не забезпечене повною мірою продуктами, одагом і взуттям. В АПК порушують не тільки якість, а й кількість спадщини, сформувалися глибокі диспропорції між чинниками виробництва та умовами життя на селі.

Логічно постає запитання: для чого діяти аграрна і земельна реформа, якщо вона не сприяє ні соціальному відродженню села, ні підвищенню добробуту населення України? Щоб правильно відповісти, спочатку слід з'ясувати, чи існують сьогодні в Україні умови функціонування в умовах асоціації, тотальної кризи, яка торкнулася всіх виробничих структур, а також політичних, соціальних, морально-етичних сфер суспільства, які не є не країнним ладом для проведення глибоких реформ.

ПОЧАТКОВА реформа взагалі без сценарію і адекватного їй економічного мислення. Адаптація звикла також серйозні порушення у виборі форм та строків реформування власності, створення нових виробничих формувальних формувальних без належного врахування економічних закономірностей. При цьому недооцінювалися значення оренди, акціонування. Не враховувалися також уроки вітчизняної та світової історії, сучасного досвіду, фактичних умов функціонування сільськогосподарської індустрії та сільськогосподарської індустрії. Наукові розробки з цих аспектів майже не брали до уваги. Далася звязка й те, що в країні не було власної аграрної політики.

До серйозного прорахунку слід віднести й те, що залучаючи реформу не спрямовували на створення нової моделі організації сільського господарства. Не було розроблено сценарію дій. Все «зашиклилось на одному: дайте колгоспам і радгоспам все потрібне — і вони себе ще покажуть. Але ж давали і трактори, і комбайни, і мінеральні добрива, і паливо, і гроші, і що іншого. А стабільного сільськогосподарського виробництва не досягали. Згадаймо 1962—1964 або 1979—1982 роки. Прибутки колгоспів зникли з 3,5 мільярда до 865 мільйонів карбованців. Прийнятий спільно 1982 року Продовольчу програму, яку деякі політики сором'язливо замовчують, досі не розв'язано, а сільське господарство продовжує деградувати.

У світі давно сформувалися кілька ефективних аграрних економік. Американська форма організації аграрної сфери, наприклад, оснований на величезних сімейних фермах з власною або орендною землею, тісно пов'язаних з сервісними структурами, харчовою індустрією і банками. Західноєвропейські моделі тридцятих років, такі як сімейний ферм, розгалужений та всеосійовий кооператив з чіткою валогалогією, на дотриманні цінового паритету та жорстких квот. При цьому селянин є власником сільськогосподарської продукції і доходу, а переробні підприємства, як правило, власність селянських кооперативів.

Піднесення виробництва в Китаї а 80-х роках забезпечилося цілою реформою, в ході якої було ліквідовано

Петро САВЛУК, віце-прем'єр-міністр, академік Української академії аграрних наук

Земля наша багата, люди працюючі, а їсти нічого. Чому?

комуни, директивне планування та обов'язкові поставки продукції. Землю закріпили за селянськими сім'ями. Розвинуто кооператив, створено потужну місцеву (волоцю) промисловість. За короткий строк країна зуміла розв'язати проблему продовольства, одати і взуття все своє населення.

Цей перелік моделей можна продовжувати. Із багатого, і формуються вони під впливом об'єктивних умов, агроландшафту, послужити природи, економічних, демографічних, соціальних, науково-технічних чинників, соціальних традицій. У нашому суспільстві є приклади успішної і невдахої за названими моделями. Вони справді добрі й ефективні, але жодні з них не можна механічно переносити на українську землю. Історичний досвід України доводить, що будь-яка дова агорі і економіки, спрямована на життя селян, буде доволі ефективною. Разом з тим у всіх діючих моделях є багато спільного: власність, збалансованість і відновлюваність людських і природних ресурсів, справедливі ціни, відсутність насильства, хороший сервіс, обов'язкова підтримка науки з опорою на неї. Не брять до уваги ці принципи положення, які випливають з цих сучасних практик, нерозумно, навіть неприпустимо.

НА МАКРОРІВНІ робили спробу стабілізувати економіку та еквівалентного міжатласового обміну, 1993 року, який до сьогоднішнього дня фінансовий і грошовий обігу. Проте компенсації та індексації «залишились» несприятливо загальному зменшенню фінансового становища сільських товаровиробників, який до сьогоднішнього дня вартість ресурсів та нового витрат інфляції. Свідомо чи несвідомо у більшості умови поставлено підприємства промисловості, в гірші сільських. Останні не встановлюють фіксовані ціни, які не відображають рівня витрат виробництва, тоді як у промисловості застосовують, намагаючись збільшити ціни. За 1992—1993 роки, наприклад, ціни на матеріально-технічні ресурси зростили більш як у 4 рази, а закупівельні ціни на сільськогосподарську продукцію — в 1992 році. Один колгоспник цукру в 8 разів більше, ніж в сільському господарстві.

В умовах переходу до ринку відношення між принципу вільного ціноутворення можна лише тимчасово, інколи руйнується двінаго пропозиції й попит, розвивається порочна конкуренція між економічними партнерами («шокова терапія»), як джерело в ринку, через цінову неузгодженість особливо боляче відради по сільському господарству. Розбіжність у цінах негативно позна-

чалась і на продукції тваринництва. Вихід бачаться у широкому застосуванні гарантованих і договірних цін, застосуванні гарантованої функції для виробничих продуктів. Державі потрібно перекрити всі шляхи до невинного підвищення цін на стратегічні ресурси, які споживають у сільському господарстві і власне, значить рівень витрат по галузі. Більшість промислових товарів стає недоступною для сільських товаровиробників, що не лише впливає на якість матеріально-технічної бази (у тому числі системи техніки, старіша фондів), а й різкий спад попиту на промислову продукцію, що зрештою зумовлює скорочення ринкової частки виробництва, гальмує науково-технічний прогрес. Будівництво шляхів на основі ресурсів проти гарантованих цілком компенсувати дотації з державного бюджету. Потрібно також гармонізувати сільський товаровиробників поставку пального, техніки, добрив, засобів захисту рослин, івештивів та розвиток соціально-

забереження й розвитку колективних сільськогосподарських підприємств, збалансировавши експортну продукцію, ала, а також і на внутрішній власності. Приблизно 15 відсотків угідь, на думку, доцільно залучити за державним сектором, який повинен стати зою підвищеного піклування з боку держави. Це дасть змогу зберегти незалежність сільського господарства, продовольчої і сировинної проблем, забезпечити науково-технічний прогрес а усіх галузях народного господарства, подальше підвищення життєвого рівня населення. При цьому не можна нехтувати і питанням збалансованості діяльності якого вже нині є чимало позитивного.

А ТЕПЕР по питаннях власності а сільському господарстві. Загалом новизною, що без перебільшення можна вважати, є приватизація засобів виробництва до приватної економіки. Для цього насамперед потрібно правили ціна засобів, які підлягають приватизації. На рівні держави, а на рівні підприємств, до визначення мовної і земельної підготовки, до визначення і варто надати право селянському відносно розпоряджатися своєю часткою: залишити свій пай у колективному господарстві чи перейти в реорганізоване підприємство, ала, а також і на внутрішній власності. Для цього потрібно створити власного селянського (фермерського) господарства чи об'єднати з іншими пайовиками для утворення кооперативу, продати свою частку третій особі тощо.

Зарубіжні експерти, з якими мені випало спілкуватися, проти того, щоб державу власність роздавати безплатно, бо державі потрібні кошти для фінансування соціальних програм. Приватизація підприємств можлива, якщо держава переважно не надає грошей. Особливо уважний підхід слід виявляти до способів переведення земель у приватну власність, зважаючи на те, що в країнах Східної Європи продаж землі, і в Україні, має бути пов'язаний з наданням прав на користування й розпорядження (крім купівлі та продажу) для тих, хто обробляє землю. Передчасний продаж земель неминуче зведе до банкрутства державу, кожному сільському господарству, бо ціни на нерухоме майно дуже зростають.

Сьогоднішній підхід, що доцільніше надати право сільським Радам або сільським підприємствам, управління державною власністю, зокладити державі орендні угоди (договори) із землекористувачами. Орендний договір має гарантувати стабільний прибуток орендаря, підтвердити орендару плату до зростаючої частки в цінах на землю. Частина орендної плати має стати важливим джерелом доходу для сільської Ради та держави. Спекуляцію землею можна припинити законом про рухомість земельних ділянок або законом про оренду землі.

Важливою умовою перебудови можна буде розв'язувати питання про власність на землю.

Для практики сьогодні важливіше запровадити в колективних господарствах принцип розподілу доходів, що призведе до процесу реформування поряд з майном залучити і землю. Це ключове питання земельної реформи. Кожний член колективу має стати гарантом засобів виробництва, в тому числі і власності. Частина доходів, а також мати змогу реалізувати права власності шляхом передачі земельної ділянки в оренду, у спадщину, згодом провадити громадянам України без змін у власності, передаючи.

Важливо також, щоб державні органи владі геть побули командно-адміністративних методів в управлінні. За ринкової економіки вони мають розвиватися і спиратися на достатньо повну інформацію, ала, а також і на внутрішній власності. По-перше, шляхом створення авторитетних інститутів законодавчої, виконавчої та судової влади; по-друге, акумулюванням через державний бюджет фінансових ресурсів, які в країнах з розв'язаною проблемою становлять 30–60 відсотків валового національного доходу, з використанням їх для реалізації державних програм; по-третьє, спиратися на великомасштабну державну інвестиційну діяльність, зокладити майном активними підприємствами держави і змінних секторів економіки під час розв'язання питань збалансованого розвитку всього народного господарства країни.

Аграрна реформа

Державі повинна бути потрібна нова цінова політика, в відповідності до якої необхідно ліогу ціноутворення. Поки що за основою для складання ціни береться собівартість з усіма її негативними явищами. Ця методика не враховує рівень фондостроїтвості і структури й орогують капіталу. За основний регулятор пропонуємо «ціну виробництва» і виведення з неї норми прибутку, яка визначається співвідношенням прибутку до середньорічної вартості основних фондів. В сільському господарстві обов'язково до складу основних фондів потрібно вводити вартість землі як основного засобу виробництва. Якщо застосовувати дану методику оцінки собівартості ефективності виробництва, то з'ясується, що сільське господарство має прибуток на 1 карбованець фондів 4 копій, промисловість — 30, торгівля — 100, а комерційний банків — 300 копій. Тож видно, де осідає виробничий у сільському господарстві чистий прибуток.

Якщо говорити про концептуальні підвалини аграрної економіки, то вони мають складатися з таких основних напрямів: створення багатогалузної економіки, основаної на різних формах кооперативності, збалансованості земельної реформи, визначення найбільш ефективних форм організації сільського господарства.

Державне регулювання в міжатласовому обміні має забезпечувати підтримку всіх товаровиробників, спрямовану на виробництво, а не на закупівлю окремих продуктів, тісно пов'язаних переробних галузей з сільськогосподарським виробництвом. Потрібно також запровадити нову політику регулювання доходів і автономізації тарифних ставок, в переробному доході доводити головне через протекційний прибутковий податок.

Підвищення ефективності сільського господарства, особливо проведення земельної реформи, потрібно здійснювати на основі асоційованої державної підтримки, ала, а також і на внутрішній власності. Для цього необхідно експериментувати, прогнозувати, передавати земельну власність, користування й володіння. У режимі ринкової економіки мають працювати всі товаровиробники. Потрібне максимальне

Продиктовано в іомер

Долесений ювілей

Сьогодні в Муканьому, в колишньому інституті «Перемога» урочисто відзначають 50-річчя і з надихаючим компліментом Закарпатської України, диспетера якого прийняли Маніфест про волю єднання країн з Україною. Саме в цьому приміщенні вранці 50 років тому, 26 листопада 1944 року, 563 посольства у Києві Закарпаття одностайно поставили підпис під історичним документом, в якому було виражено волю багатовікової жителів краю — бути разом з Україною в єдиній державі. Відбувся урочистий церемонія обличчя з українськими депутатами ЗУНР. На сцені, а в 663 кімнати закарпатців лише 57. З нагоди ювілею їм вручили медаль годинники та грошові вивідники.

Високий рівень вимагає відповідного статусу

Луганський медичний інститут отримав статус університету. За 30 років свого існування цей вуз, постійно нарощуючи потенціал, збільшувачи кількість викладацького та наукового персоналу, досяг найвищого рівня. Тут працюють 50 професорів, докторів наук, 236 кандидатів наук, навчаються три тисячі студентів, серед яких 300 іноземців з 52 країн світу. Реорганізовано структурні підрозділи, з'явилися науково-дослідницькі центри — онкологічний, матеріалістичний, кардіологічний. Розпочалися підготовки лікарів нового покоління: медичної фізики, медицини, науково-виробничої сфери. На факультеті не досить-багаторіччя тепер отримують вищу освіту.

Вибір є, але невеликий

В Одесі підписано підсумки опитового арматурного товариства нашої промисловості, проведеного за розпорядженням голови Обласної Ради народних депутатів Лариса Боденіна для закупівлі товарів на суму 790 мільярдів карбованців. Це сподобалося, хоча жодокі вироки поділилися на товаришів з українським виробництвом, що майже зовсім зникло. Всі ці підсумки наради, в якій брало участь 100 представників згуртовані виробничий потенціал одразу і чотири, поперли та ранці для чотирьох, чотирьох, чотирьох, чотирьох, чотирьох білків. Незадоволення лишається попит на жіночі пальти, куртки та спідниці, валяний трактори, голуби убори тощо. Одне слово, вибір для представників торгівлі був невеликий.

Карати чи милувати?

У Харкові завершилися міжнародна конференція «Про нас життя і смертна кара», проведена з ініціати українсько-американської групи захисту прав людини українсько-американською «Міжнародна асоціація та харківський Центр незалежних правозахисників». Учасники й були не тільки практики, а й юристи-теоретики, філософи, психологи, соціологи з України, Росії, США та багатьох інших країн. В учасників конференції не було одностайного підходу до розв'язання проблеми. Одні вважають, що погані люди повинні жити в будівлю-яку раз витіснені люди, інші, навпаки, вважають, що смерть для несправжнього рецидивіста є занадто легким виходом в його життя. Але громадська думка не могла Українці, які не мали змоги — на умислі вбивство вбивця має розлучатися власним життям.

Експеримент учасників конференції запропонували ввести в Україні мораторій на смертну кару терміном на п'ять років, змінюючи її тривалість у зв'язанні.

Львів — місто ярмаркове

У Львові відбулася четверта міжнародна виставка-ярмарок «Галицький ярмарок-94», організована «Ярмарком виставкової діяльності в Україні «ГТУ-ЕКСПО».

Б у Львові магазин французької косметики, де мило коштує мільйон. Шкода, що навіть понайтихати його годі — запакане. У павільйоні Львівської парфюмерно-косметичної фабрики можна було понайтихати і випробувати на собі все. Начальник відділу маркетингу і реклами Наталя Матюшина запропонувала мені випробувати новинку, яку тільки-но починає випускати фабрика. Це лак для волосся «Чорна перлина», який приємно вряжу своїм запахом (раковина свіжості, роса на нектарних волоніях), дає одразу попливати волоссям, і ми з колегою залюбки переїрали його на своєму волоні і зашпильки задоволені. Тим паче, що день був жалюгідний — дощ, вітер. Без додаткових зусиль зачіску не збереш. Є сюрприз і для другої половини — одяком, що такуєть, а саме: «Беркут», «Полікарп», «Полікарп» у чоловіків з малою зарплатою виростають крила. Переїраємо!

До вітчаньських павільйонів, що знайшли своє місце серед понад ста експозицій державних та приватних підприємств та фирм України, Росії, Білорусії, Польщі, Литви, Італії, особливо увага. Бо експозицію свої новинки, нові демонструють водночас здатність до виживання і задоволення потреб зубожлого споживача. Оглядаючи парфюмерні

вироби і елегантийні одяги ще одного «виставкового» з ринку підприємства СІІ «Вісник», в цікавилася її цінами. Якесь — європейське, ціни — доступні. Заступник комерційного директора «Вісник» Зіновій Куземський подивився приємно новизною: фірма отримала велике довіролюбне замовлення з Німеччини. Але й вітчизняні споживачі не відступили від своєї плати. Львів як забезпечує фірмовий магазин, а східна Україна приймає продукцію «Вісник» з розкритими обличчями. А це жіночий колектив «Вісник», відвідувачів «впевненість у застрахованості», ушійно роз'яснює демографічну проблему: триває жіночий, а не жіночий колектив, перебуваючи ніби в декретних відпустках. Отже, вигідне жіночеське замовлення «правоватиме» і на них. Ці проблеми начебто й не ярмаркові, але з огляду на нинішню ситуацію в Україні вони так само «роблять погоду» на ринку.

Через виставку-ярмарок з широким діапазоном — від електроніки до парфум — засіділа, що «Галицький ярмарок» попри всі економічні катаклізми зберігав своє обличчя. Чоправда, одні партнери (техні, склянки) відійшли, інші стали постійними. Зокрема, українські підприємці скакали на урес-конференції: «Тут є ринок». А «ГТУ-ЕКСПО» вивело форму ринку виставкових послуг і проводить щороку 10 виставок.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Хвороби залишаються, а золото зникає

У Браці поширилися чутки про те, що в місті діє банда шахрайів-екстремістів. Місцеві міліції спростували ці завадки, але не зовсім. Саме вони виставили припущення, що ці шахраї — три жінки. Зовні зовсім різні, але однаково володіють різном.

Так ось, ці шахрайки в назавній Бранці, а також у Стаханові та Алчевську входять у домір'я до місцевих меш-

канців і під виглядом бажання звільнити останніх від «преступів» тощо відбирають гроші, цінні речі. А потім, зрозуміло, «цілительські» знають.

Міліція, як і страждала, хоче знати шахрайок. Як Божке, щоб їх хотів «зурочити». Можне, не допоможе пошуку.

Анатолій КОВЕЛЬНИК.

Луганська область.

«Абрис»: «9+12» та інші

Що таке «9+12»? Це два подискусії, з яких перший присвячений періоду вартості, в другий — догляд дитини вродилою роду після народження. Корвіси поради, рекомендації лікарів і такі інші, що допомагають жити в такі виставки, але не зовсім. Саме вони виставили припущення, що ці шахраї — три жінки. Зовні зовсім різні, але однаково володіють різном.

Але така продукція для «Абрис» — лише супутня, товар широкого асортименту, голіном, природно, — книжки. Незалежне видавництво, яким є «Абрис», процвітає. На думку заступника директора Лариси Климчук, це результат матеріальної зацікавленості та фінансової незалежності.

Лариса, чи зможе в би так само успішно існувати, випускаючи тільки одні одні, скажімо, фінансові книжки, без допоміжної продукції?

Зможу б. Просто потрібно знати, кому їх пропонувати. Випусти ми «Методи розв'язання задач з геометрії Кулишова — я телефоную до інституту, фізико-математичних наук, і відразу величезний попит, люди самі приходять до видавництва. Так і з іншими книжками. Взагалі, в нашій країні немає жодного видавництва, до чого подати і «Абрис» з наступного року планує видати газету «Кішкова бірка», де будуть усі новини про воєводи, в такій про поточні ціни на пшій, поліграфічні послуги тощо.

До асоціації, яка готує ту корвісу газету, входить понад 20 вестерданських видавництв. Президентом УАНВ (і директором «Абрис») є доктор філософських наук Юрій Прислук (світ, доктор філософських наук Юрій Прислук, який працює в інституті фізики факультету журналістики КДУ Дмитра Прилука). Нещодавно УАНВ представляла Україну на урочистому міжнародному ярмарку у ФРН. І успішно, результат — цілий сток замовлень від зарубіжних магазинів української та російської мови.

Цікавим був початок «Абрис». Одному з перших приватних видавництв України (створено 1991 року), йому відразу ж запропонували видати першу книгу «Абрис». Видання «Абрис» — це перший бізнес як складовий елементу дання «Української культури» Івана Огієнка. Так і поєднали: навчальна, культурна, філософська література на першому місці й довгий. Цього року, наприклад, у серії «Українські мислителі» з'явилися книжки видані, до чого подати і «Абрис» з наступного року планує видати газету «Кішкова бірка», де будуть усі новини про воєводи, в такій про поточні ціни на пшій, поліграфічні послуги тощо.

До асоціації, яка готує ту корвісу газету, входить понад 20 вестерданських видавництв. Президентом УАНВ (і директором «Абрис») є доктор філософських наук Юрій Прислук (світ, доктор філософських наук Юрій Прислук, який працює в інституті фізики факультету журналістики КДУ Дмитра Прилука). Нещодавно УАНВ представляла Україну на урочистому міжнародному ярмарку у ФРН. І успішно, результат — цілий сток замовлень від зарубіжних магазинів української та російської мови.

Цікавим був початок «Абрис». Одному з перших приватних видавництв України (створено 1991 року), йому відразу ж запропонували видати першу книгу «Абрис». Видання «Абрис» — це перший бізнес як складовий елементу дання «Української культури» Івана Огієнка. Так і поєднали: навчальна, культурна, філософська література на першому місці й довгий. Цього року, наприклад, у серії «Українські мислителі» з'явилися книжки видані, до чого подати і «Абрис» з наступного року планує видати газету «Кішкова бірка», де будуть усі новини про воєводи, в такій про поточні ціни на пшій, поліграфічні послуги тощо.

Анатолій МАРИНОВСЬКИЙ.

«Газель», бо негрозміздки і спритний

З Нікопольського Новгорода до Одеси надійшли пресми змиста: в конкурсі, що там відбувся, автомобіль-рефрижератор «Газель» посів перше місце. Отже, відомою нотацією рухи генерального директора акціонерного товариства «Одеський автокласичний завод» Едуард Горіш, можна очікувати змисляти. За останні роки підприємство, ким він керує, освіто не мало популярності, серед яких «Газель» — одна з найкращих. Порівняно всевеликий рефрижератор старіше на ціл півторасторік виганяє Горішського автозаводу. На створенню одеситів, символічному багатоманітному кузови можна безпартійно переслати будь-які продукти.

Георгій ВОРОТНИК.

Одеса.

Вчилися будівельники ковбаси робити

У колективній фірмі «Житомирів» працювала рада державної корпорції «Укробуд». Спеціалісти будівельних справ відійшли, зокрема, підписали на своїх місцях, виставили кошти, кошти риб, цінні шкери, шкери одяг. Річ у тім, що фірма, подібної до «Житомирів», в республіці білше немає. Кооперувачі, в сільськогосподарському виробництві, фірма докорично зміняла обличчя селяниці Андрушівського району. А ще на рази фірми спорушували завод, який виготовляв потрібні для області труби, та інших об'єктів. «Житомирів» узяв на своє плечі мало не половину хворобливості будівництва.

А на закінчення, для чого будівельний організації ще й за виготовлення ковбас брався, відповіди так: в нинішніх умовах можна викрутити тільки тоді, коли не одією справою займаєшся...

Олександр КАВУН.

Житомирська область.

Цей ласкавий і ніжний звір

У різні часи людство по-різному ставилося до кішок, але найбільш жим не було кішок. І саме найбільш жим, а це любов і ніжність прихильності до лунуватиш улюблених спити. Кішки їх обожнювали, складали на їх честь пісні, відтворювали у гравіті, а це — перелідували і, утворюючи на своєму плечі зовусту, відому кішку, трічі поклали через ліве плече й змінювали шлях.

Сучасним Вірджінієм, Клеопатрою та Аленом Деланом — Варейка та Мурзик нині не в моді — поталанило більше, ніж їхнім дідам в роки першої світової війни. Кішки завжди малили калку про мурку кінця XX століття, то назва б П приблизно так: «Кішка на вишнійшій подушечці бавиться механічною миткою і їсть «Віскас».

І все ж таки вони прекрасні, граційні, лагідні, незалежні, часом примхливі, вибагливі, але попри все дають нам неабияке задоволення, а за твердженням лікарів — ще й першове арізованість.

Алла РОМАНЧУК.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Передплатуйте газету

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

Орган Центрального Комітету Європейської Республіки

Мова — українська та російська
Друкуються телепрограми

Індекс 30658

Передплатна ціна:

1 міс. - 16100, 3 міс. - 48300, 6 міс. - 96600 руб.

да 1994 року. № 224 (974)

